

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.II.20.178/2025/5.

A felperes: Felperes1

(cím2.)

A felperes képviselője: Takács, Kiss és Társai Ügyvédi Iroda

(cím5

ügyintéző: dr. Takács Éva ügyvéd)

Az I.r.alperes: Alperes1

(cím1.)

A II.r.alperes: Alperes2

(cím3

Az I-II.r.alperes képviselője: dr. Németh Soma ügyvéd

(cím6)

A per tárgya: megtérítési igény megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Győri Törvényszék

P.20.455/2024/19.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

I.r. alperes, 20. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését helybehagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 1.651.832,- (egymillió-hatszázötvenegyezer-nyolcszázharminckettő) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg az ítélet jogerőre emelkedését követő 60 napon belül 2.500.000,- (kettőmillió-ötszázezer) Ft feljegyzett kereseti illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára. Az eljárási illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni a jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adószámát vagy adóazonosító jelét.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az Bank1 Zrt. (a továbbiakban Bank) és az Mérnökiroda Kft.1 (a továbbiakban adós) között 2017. május 8. napján 55 millió Ft összegre Bank1 KKV 75 megnevezésű forint folyószámlahitel szerződés (szerződés azonosító szám K61N009217W) jött létre. Az adós e szerződésből eredő kötelezettségeinek megfizetéséért az alperesek a Bankkal 2017. május 8. napján megkötött szerződésekben készfizető kezességet vállaltak. Az adós fenti szerződésből eredő kötelezettségének megfizetéséért 2017. május 15. napján a Bankkal megkötött készfizető kezességvállalási szerződéssel a felperes is készfizető kezességet vállalt. Az alperesek a kezességvállalást tartalmazó szerződésekben tudomásul vették azt, hogy a felperes készfizető kezesként történő teljesítése esetén készfizető kezességük a felperes követelésének teljesítésére is biztosítékkul szolgál.

[2] Az adós a hitelszerződés 2018. június 6-i lejártakor az abból eredő fizetési kötelezettségének nem tett eleget. A felperes 2019. április 18. napján az adós fenti (a K61N009217W számú szerződésből eredő) tartozása törlesztésére 39.994.087,-Ft összeget, míg az adós egy másik (a K61N009317W számú) szerződésből eredő tartozása törlesztésére 155.768.510,-Ft összeget megfizetett a banknak.

[3] Az adós és Személy1, mint zálogkötelezett és I. r. alperes, mint haszonélvező 2018. június 13. napján kelt jelzálogszerződéssel az adós meghatározott tartozásainak – köztük a K61N009317W és a K61N009217W számú szerződésből eredő tartozásainak – biztosítására a helység1 belterület helyrajzi szám1-ú ingatlanon jelzálogjogot alapítottak.

Időközben az adós felszámolás alá került. A felperes a K61N009217W számú szerződésre vonatkozó 39.994.087,-Ft lejárt tőke és 4.634.427,- Ft késedelmi kamat hitelezői igényét az adós felszámolójának bejelentette, aki azt elismert követelésként 2020. december 17. napján visszaigazolta.

[4] A jelzálogjoggal terhelt ingatlan 2021. február 20. napján értékesítésre került, a 21 millió Ft összegű vételár az adóshoz került megfizetésre, aki abból 14.596.539,- Ft összeget fizetett meg a felperesnek. Az adós jogutódjának nyilatkozata szerint az ingatlan értékesítése során befolyt vételárból 2.583.447,-Ft összeg került elszámolásra a felperes kezési teljesítésként megfizetett 39.994.087,-Ft részbeni megtérítésére. (P.20.455/2024/14.)

II.

[5] A felperes 2024. március 11. napján benyújtott, majd jogcímében módosított keresetében egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket 36.688.504,-Ft és annak 2019. június 2. napjától a kifizetés napjáig járó 1 havi BUBOR + 8 % mértékű késedelmi kamata megfizetésére.

[6] Keresetét a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:57. § (2) bekezdése szerinti megtérítési igény címén terjesztette elő. Arra hivatkozott, hogy az adós folyószámlahitel szerződéséből eredő tartozásért az alperesek, valamint külön megállapodásban ő is készfizető kezességet vállalt. A bankkal kötött kezességvállalási szerződése 3. pontja alapján megfizetett az adós folyószámlahitele szerinti tartozásba 2019. április 18. napján 39.994.087,-Ft-ot (1/F/7. alatti irat), majd 2019. május 15. napján kelt levelével felszólította az alpereseket a teljesítésre (1/F/8.-1/F/9.). Az adós felszámolásának elrendelésére tekintettel követelését hitelezői igényként az adós felszámolási eljárásában is bejelentette (1/F/10.). A Ptk. 6:57. §-a alapján – teljesítése erejéig – megtérítése igénye kielégítéséül a követelés és annak biztosítékai reá szálltak át.

[7] Az alperesek ellenkérelmével összefüggésben arra hivatkozott, hogy követelése nem évült el. Az elévülés kezdő napja a Bank irányában történő teljesítése napjával (2019. április 18.) azonos. A 2019. május 15. napján kelt felszólítás (értesítés) egyébként is megszakította a követelés elévülését mindkét alperes vonatkozásában. Az adósnak a Bankkal szemben fennálló két szerződésből eredő tartozásáért vállalt kezességet: a perbeli K61N009217W, valamint a per tárgyát nem képező K61N009317W) szerződésekből eredő tartozásért. A perbeli szerződésre 39.994.087,-Ft-ot, míg a másik szerződésre 155.768.510,-Ft-ot fizetett meg a Bank részére. Mindkét szerződésből eredő tartozást biztosította a jelzálogjog is. Üzletszabályzata 13.2. pontja alapján a követelés behajtása érdekében ténylegesen a hitelt nyújtó Bank járt el. A jelzálogjog érvényesítése során befolyt vételárból 2.583.447,-Ft került elszámolásra a perbeli folyószámlahitel szerződésből eredő tartozásra, míg 12.645.360,-Ft a kötelezettre terhebb másik szerződésből eredő követelésre. Teljesítéséhez képest eleve már az ingatlanból térült tőkeösszeg iránt adta be keresetét.

[8] Az alperesek módosított ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérték. Nem vitatták, hogy az adós és a Bank között folyószámlahitel szerződés jött létre, azt sem, hogy az abból eredő tartozásért készfizető

kezességet vállaltak, s a felperes megfizetett a Bank részére 39.994.087,-Ft-ot, majd erről értesítette őket 2019. május 15. napján kelt levelében és felszólította őket a teljesítésre.

[9] Álláspontjuk szerint a felperesnek a teljesítés folytán megtérítési igénye velük szemben nem keletkezett. A Bank követelése sem szállt át a felperesre, mert a Ptk. 6:3. § a) pontja alapján a felperes teljesítésével a Bank követelése megszűnt, s a megszűnt követelés vonatkozásában a követelés átszállása és az elévülés megszakadása nem értelmezhető. A folyószámlahitel szerződés 2018. június 6. napján lejárt, 2018. június 7. napján megkezdődött az elévülés, s a perindításig (2024. március 11.) az elévülési idő eltelt. Az elévült követelés a Ptk. 6:23. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. Az elévülés kezdő időpontja a főkötelezettel és a kezessel szemben ugyanaz az időpont, a kölcsön lejárat, ami a perbeli esetben 2018. június 7. és nem - a felperesi teljesítés szerinti időpont, a követelés átszállásához kapcsolt - 2019. április 28. A kezesség járulékos jellegű ugyan, de a kezessel szembeni követelés önállóan, a főkötelezettségtől függetlenül is elévülhet. A Ptk. 6:25. § (1) bekezdése a fizetési felszólítást nem tekinti elévülést megszakító ténynek, emiatt a nem vitatott felperesi írásbeli felszólítás sem szakíthatta meg az elévülést.

[10] Amennyiben mégis fennáll kezesi helytállási kötelezettségük, úgy az is értékelendő, hogy a felperes követeléséből a jelzálogjog alapján 15.228.807,-Ft folyt be, amit a Ptk. 6:41. § (3) bekezdése alapján a régebbi (azaz a perbeli) és nem a másik, ugyancsak az ingatlannal biztosított tartozásra kellett volna elszámolni, s így a fennmaradó tőketartozásuk legfeljebb 22.406.258,-Ft lehet. Vitatták a felperesi kamatkövetelés jogalapját és mértékét, mert a felperes nem jogutóda a banknak, így kamatigénnyel legfeljebb a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján léphet fel.

III.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte I. és II. r. alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek 36.688.504,-Ft-ot és annak 2019. június 2. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I.-II. r. alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek 3.151.000,-Ft perköltséget. Ezt meghaladóan megállapította, hogy a felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

[12] Arra hivatkozott, hogy a Ptk. 6:57. § (3) bekezdése szerinti megtérítési igényt érvényesített a felperes. A felperes nem állt kölcsönszerződésnek megfelelő jogviszonyban az adóssal, illetve az alperesekkel, a bank felé vállalt az adós tartozásainak teljesítéséért készfizető kezességet. A tartozásért ugyancsak készfizető kezességet vállaló alperesek kezesi szerződéseikben úgy nyilatkoztak, hogy a felperes teljesítése esetén kezességvállalásuk a felperesi követelés biztosítékául is szolgál. A felperes, mint kezes teljesítésével a bank adóssal szembeni követelése átszállt a felperesre és e követelést biztosította a felperes teljesítésének erejéig az I., II. r. alperes készfizető kezességvállalása.

[13] A felperesi követelés nem évült el, a perben érvényesített követelés nem azonos a Bank adóssal szemben fennállt eredeti követelésével. Teljesítése folytán a felperesnek az adóssal szemben áll fenn megtérítési igénye, ennek biztosítékául szolgál az I.-II. r. alperes

kezességvállalása. A felperes követelése mind az adóssal, mind az alperesekkel szemben saját teljesítésével keletkezett. Ezt megelőzően a per tárgyát képező jogviszonyból eredően semmilyen követelése nem állt fenn a felperesnek sem az alperesekkel, sem az adóssal szemben. Emiatt a megtérítési igény elévülése is a felperesi teljesítés időpontjához és nem a kölcsönszerződés lejártához igazodik, így a követelés nem évült el.

[14] A jelzálogjog érvényesítésével befolyt vételár elszámolására a Ptk. 6:41. § (1) és (4) bekezdése az irányadó. Mind a két, az ingatlannal biztosított szerződésből eredő követelés ugyanakkor, 2019. április 18. napján, a felperes teljesítésével vált esedékessé, így nincs olyan régebben lejárt követelés, melyre a teljes befolyt összeg elszámolandó lenne. Kötelezett, illetve jogosulti rendelkezés hiányában az arányos (a Bank által végrehajtott és a felperes által is elfogadott) elszámolás az irányadó, ezzel az összeggel pedig a felperesi követelés már a perindítást megelőzően csökkentésre került. A Bank követelése a biztosítékokkal együtt átszállt a felperesre, de a felperes nem vált a bank jogutódává, így késedelmi kamatigényére nem a szerződésben meghatározott kamatmérték, hanem a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése az irányadó.

IV.

[15] Az I. r. alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Első- másodfokú perköltségigényét 4.168.800,-Ft-ban jelölte meg.

[16] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Ptk. 6:1. § (3) bekezdése, 6:22. § (1) és (2) bekezdése, 6:23. § (1) bekezdése, 6:57. § (2) és (3) bekezdése, valamint 6:59. §-a rendelkezéseit. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt, hogy az adós és a Bank, illetve a peres felek a Ptk. 6:1. § (3) bekezdésében és a Ptk. 6:59. §-a foglaltak alapján a Ptk 6:57. § (1)-(3) bekezdésében foglaltaktól eltértek: abban állapodtak meg, hogy amennyiben a felperes teljesít a Banknak, úgy az adós és az alperesek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a felperest a megtérítési igény alapján megillető követelést (az átszálló követelést) megfizetik a felperesnek, illetve tűrik ennek kielégítését. (F/2. alatti folyószámlahitel szerződés 10. c. pont). Az ebben foglaltakat megerősítette az F/4. és F/5. alatt csatolt, a Bank és az alperesek között létrejött kezességi szerződések 11. pontja. A Bank és a felperes között létrejött kezességi szerződés 5. pontjában a felperes a Bankkal abban állapodott meg, hogy a felperes teljesítése esetén, annak erejéig a felperes a követelés és az ahhoz kapcsolódó jogok tekintetében a felperes a Bank jogutódává válik. (F/6.)

[17] A fenti eltérő megállapodás miatt a felperesnek nem megtérítési igénye keletkezett az alperesekkel szemben, hanem a kölcsöntartozás vonatkozásában a Bank jogutódává vált. Követelésének helyes jogcíme így nem megtérítési igény, hanem kölcsön visszafizetése. A Ptk. 6:57. § (2) bekezdése értelmében megtérítési igény csak akkor illeti meg a teljesítő harmadik személyt, ha a kötelezett és a harmadik személy közötti jogviszonyból más nem következik. A fenti megállapodás kizárta azt, hogy a felperes javára megtérítési igény keletkezzen, így tévesen fogadta el alaposnak az elsőfokú bíróság a követelés jogcímeiként a keresetben megjelölt megtérítési igényt. A jogutódlás folytán a felperesi követelés jogcíme nem változott meg, az kölcsöntartozás maradt. Kezdetben keresete jogcímeiként a felperes maga is a kölcsöntartozást jelölte meg jogcímként, azt csak utóbb módosította megtérítési igényre, mely jogállításhoz a bíróság kötve volt. A

P.20.455/2024/6. számú jegyzőkönyv első oldala szerint a felperes is a megállapodások alapján kérte a kereset megítélését. Mindennek az elévülés szempontjából kiemelt jelentősége van, mert a felperesre átszállt kölcsönkövetelés vonatkozásában az esedékesség időpontja változatlanul 2018. június 6., így az elévülés 2023. június 7. napján bekövetkezett.

[18] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperesek másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte, amit a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (Ükr1.) 3. § (5) bekezdése alapján Áfa-val növelten érvényesített. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetést vont le. A Ptk. 6:57. § (3) bekezdése szerinti megtérítési igényt érvényesített. E jogcímen és nem kölcsön jogcímen volt jogosult az alperesekkel szemben fellépni. Téved az I. r. alperes, hogy a felperes a kölcsönszerződés alapján a Bank jogutódává vált. A feleket nem vezette szerződés átruházásának a szándéka, csak abban állapodtak meg, hogy teljesítése esetén megtérítési igénnyel élhet az alperesekkel szemben és az alperesek ennek ismeretében vállaltak készfizető kezességet.

[19] Bár eltérő eljárás keretében (egy felszámolási ügyben) a Fővárosi Ítéltábla is akként foglalt állást, hogy a harmadik személy teljesítésével az eredeti kötelelem megszűnik és a teljesítő harmadik személy a kötelezettel elszámolási viszonyba kerül, ez azonban nem a szerződésen, hanem a Ptk. 6:57. § (2) bekezdésén, mint törvényi rendelkezésén alapul. A felperes a Banknak nem szerződéses jogutódja, hanem megtérítési igényt érvényesíthet.

[20] A Ptk. 6:57. §-ának a perbeli szerződések megkötésekor hatályban volt rendelkezéseit a gazdaság versenyképességének növelése érdekében történő törvénymódosításokról szóló 2023. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban módosító törvény) módosította. A módosító törvény hatályba léptető rendelkezéséből (165. § (3) bek.) következően a jelen perben is a módosított rendelkezések alkalmazandók. A Ptk. 6:57. § (3) bekezdése módosított rendelkezése a teljesítő harmadik személy jogi helyzetét változatlanul „megtérítési igényként” határozza meg. Ugyanakkor kimondja azt is, hogy a teljesítés erejéig megtérítési igénye kielégítéséül a követelés és annak biztosítékai is a teljesítő harmadik személyre szállnak át.

[21] Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a Ptk. 6:427. § (3) bekezdése szerinti tényállás is megvalósult. A három kezes egymásra tekintettel vállaltak kezességet, így egymás közti viszonyukban kockázatvállalásuk arányában lennének kötelesek helytállni. A teljesítő kezes is megtérítési igénnyel léphet fel, a többi kezes kötelezettségvállalásának aránya szerint. A konkrét esetben a felek éppen e szabálytól tértek el egyező akarattal, és abban állapodtak meg, hogy amennyiben a felperes teljesít, úgy teljesítése egészének megtérítését követelheti az alperesektől.

[22] Az elévülés kérdésében is helyes jogi álláspontot foglalt el az elsőfokú bíróság. Az I. r. alperes fellebbezésében megjelölt időpontban a felperesnek nem is volt lejárt követelése az alperesekkel szemben. Amennyiben az elévülés kérdésében a felperesi álláspontot nem fogadja el a másodfokú bíróság, úgy a Ptk. 6:57. § (4) bekezdésére hivatkozik, mely szerint a kötelezett harmadik személy teljesítéséről való értesítése

megszakítja a harmadik személyre átszálló követelés elévülését. Az elsőfokú eljárás során igazolta, hogy mind az adós, mind az alperesek vonatkozásában sor került az értesítésre.

[23] A felperesi fellebbezési ellenkérelemmel összefüggésben az I. r. alperes arra hivatkozott, hogy a felperes az F/4. alatti szerződés 11. pontja és az F/5 (helyesen F/6.) alatt csatolt szerződés 5. pontja szerinti „követelés átszállására”, azaz megállapodásra alapította a keresetét. Az F/2. alatt csatolt szerződés 10.c. pontja, az F/4. alatti szerződés 11. pontja, illetve az F/5. alatt csatolt szerződés 5. pontja és a F/6. alatt csatolt szerződés 5. pontja mind a követelés „átszállására” utal. A megtérítési igény sui generis jogcím, amit a megtérítés ténye keletkeztet, az nem lehet átszálló követelés. Átszálló követelés csak létező kölcsönszerződésből eredő követelés lehet. A módosító törvény 165. §-a alapján került a Ptk.-ba a jelenleg hatályos Ptk. 6:57. § (4) bekezdése, s még nem volt hatályban sem a kezességi szerződések megkötésekor, sem a felperes teljesítésekor, így az a normaszöveg sem létezett, mely szerint a teljesítésről való értesítés megszakítja a követelés elévülését. A felperes által hivatkozott BDT amiatt nem releváns a perbeli esetben, mert a Ptk. rendelkezéseitől a felek eltértek, és a szerződések érvényességét a perben senki nem vitatta.

V.

[24] Az ítéltábla a fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak. Előjáróban arra mutat rá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének Pp. 370. §-a korlátai között – ideértve a Pp. 371. § (1) bekezdés a), b), d) pontjában foglaltakat – bírálta felül. Emiatt a felülbírálat nem érintette az elsőfokú ítélet II. r. alperest marasztaló rendelkezéseit, a kamatkövetelést részben elutasító rendelkezést, valamint a felülbírálati jogkör nem terjedt ki arra sem, hogy a jelzálogjog alapján térült összeg helyesen került-e elszámolásra.

[25] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének fenti korlátai között vizsgálva az elsőfokú bíróság ítéletét, az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése is helytálló. A felperes a megfelelő jogcímen érvényesítette igényét, az nem a követelés szerződés alapján történő átszállásán (részleges jogutódláson) alapul, s az elsőfokú ítéletben helyesen levezetettek szerint nem is évült el. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete nem sérti a Ptk. 6:1. § (3) bekezdésében, 6:57. § (2)-(3) bekezdésében, és a Ptk. 6:59. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat, annak megváltoztatására az I. r. alperes fellebbezésében foglaltak nem adnak alapot. Az elsőfokú ítélet jogi indokolásával azonban az ítéltábla nem értett maradéktalanul egyet. A Ptk. 6:57. §-ának a módosító törvény hatályba lépése előtti rendelkezéseinek helyes értelme az, hogy - mind a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 286.§-ában, mind a Ptk. fenti jogszabály által módosított 6:57.§-a (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően - a harmadik személy teljesítése esetén nincs szó a követelés törvény alapján történő átszállásáról ("törvényi engedményről"). A harmadik személy teljesítése esetén a kötelelem megszűnik, nincs olyan követelés, ami átszállhatna. A teljesítő harmadik személy sui generis megtérítési igényt érvényesít, melynek elévülése is a teljesítésével kezdődik meg. Részben eltérő jogi álláspontja részletes kifejtéseként, részben a fellebbezésben, illetve a fellebbezési ellenkérelemben hivatkozottak kapcsán az ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

VI.

[26] A felperes a Ptk. 6:57. § (2) és (3) bekezdése szerinti megtérítési igényt érvényesített. A jogvita elbírálása szempontjából nem volt jelentősége a felperes fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott módosító törvénynek, mely – a jelen jogvitát érintő jogszabályi rendelkezésként – a Ptk. 6:3. §-a a) pontját, a Ptk. 6:57. § (3) bekezdését módosította és a Ptk. 6:57. §-át egy további (4) bekezdéssel egészítette ki (módosító törvény 94-95. §). A módosító törvény 165. § (1) bekezdése szerint ugyanis a Ptk. e törvénnyel megállapított rendelkezéseit – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel – a módosító törvény hatályba lépését követően kötött szerződésekből eredő jogokra és kötelezettségekre kell alkalmazni. A módosító törvény 165. § (3) bekezdése ugyan a Ptk. módosított 6:3. § a) pontját, valamint 6:57. § (3) bekezdését és az új 6:57.§ (4) bekezdését a módosító törvény hatályba lépését megelőzően kötött szerződésekből eredő követeléseket a módosító törvény hatályba lépése után kielégítő, illetve teljesítő harmadik személyek esetében is alkalmazni rendelte, de a perbeli jogviszony nem ilyen. A perben releváns szerződések a módosító törvény hatályba lépését megelőzően kerültek megkötésre és a felperes még a módosító törvény hatályba lépése előtt teljesített a Banknak, így a jogvita kizárólag a Ptk. módosító törvény előtti jogszabályi rendelkezései alapján volt elbírálandó.

[27] Az rPtk. 286.§-ában foglaltaktól elhatárolódva, a módosító törvény hatályba lépését megelőzően a Ptk. egyértelműen sui generis igényként kezelte a megtérítési igényt. A Ptk. 6:57.§-ának miniszteri indokolása szerint: „A Ptk. különböző helyeken következtelenül eltérő és dogmatikailag is kifogásolható módon rendelkezik a harmadik személy teljesítését követő helyzetről. A teljesítés megtörténte esetén a Ptk. egyszer megtérítési igényről, máskor a teljesített követelések törvényi engedményezéséről, átszállásáról beszélt. A törvény e tekintetben egységesíti a terminológiát, és ezzel kiküszöböli a dogmatikai bizonytalanságot is; egyértelművé teszi: a harmadik személy általi teljesítéssel, azaz az eredeti jogosult kielégítésével az eredeti kötelelem megszűnik, a kötelezett a teljesítő harmadik személlyel pedig elszámolási viszonyba kerül, és ennek keretében - az eredeti szerződéses viszonytól független - megtérítési igénye keletkezik. A követelés, illetve a tartozás megszűnése a kötelmet magát szünteti meg, így teljesen nyilvánvaló, hogy a követelés átszállásáról értelmetlen beszélni.”

[28] Ebből következően a megtérítési igény a harmadik személy (adott esetben a kezes) teljesítésével keletkezik, nincs szó jogutódlásról, a teljesítő harmadik személy adóssal és további kezesekkel szembeni követelésének elévülése kezdő időpontja is a teljesítést követő nap. Ezzel összhangban a módosító törvény 95. §-a végső előterjesztői indoklása a Ptk. 6:57.§ (3) bekezdése jelen perben alkalmazandó (módosítás előtti) rendelkezési kapcsán az alábbiakra világít rá: „A teljesítést nyújtó harmadik személyt megillető megtérítési igény azonban az újabb bírói gyakorlat alapján nem szerződésen, hanem jogszabályon - nevezetesen a Ptk. rendelkezésein - alapuló igény... a teljesítést nyújtó harmadik személy nem lesz jogutódja a követelés eredeti jogosultjának, mivel az eredeti követelés a teljesítéssel megszűnik, így értelemszerűen nincs olyan fennálló követelés, amely a teljesítő harmadik személyre átszállhatna.”

[29] A Ptk. módosítás előtti 6:57. § (3) bekezdése a Ptk. 6:3. § a) pontja módosítás előtti rendelkezésével fennálló összhangot biztosítja, mely a szolgáltatás teljesítését – kivétel nélkül – a kötelelem megszűnését eredményező körülményként kezeli. (Értelemszerűen a

szolgáltatás egy részének teljesítése a kötelelem részleges megszűnését eredményezi.) Ebből következően az elsőfokú bíróság ítéletének [18] bekezdésében foglaltakkal szemben a felperes, mint kezes teljesítésével az adóssal szembeni követelés a Bankról nem szállt át a felperesre, hanem a felperesnek a teljesítés folytán a Ptk. 6:57. § (2) bekezdése értelmében megtérítési igénye keletkezett és a Ptk. 6:57. § (3) bekezdése első mondata értelmében ezen megtérítési igény biztosítására a törvény értelmében maradtak fenn a megszűnt követelés biztosítékai.

[30]

Az elsőfokú bíróság ítélete [20] bekezdésében – logikai ellentmondásban a [18] bekezdésben foglaltakkal – az elévülés kérdése körében már maga is a fentiekkel és a bírói gyakorlattal összhangban, helyesen mutatott rá, hogy a felperes által érvényesített megtérítési igény nem azonos az eredeti kölcsönszerződésből eredő kölcsönköveteléssel és annak elévülése is a teljesítés időpontjához igazodik (BH2023.66., BDT2021.4406., Kúria Pfv.20.408/2022/6. számú precedensképes határozata [34] bekezdése).

[31]

A jogvitára tehát a Ptk. módosító törvényt megelőző rendelkezései irányadóak és e rendelkezések rPtk. 286.§-ában és a Ptk. módosított 6:57.§-a (3) bekezdésében a harmadik személy teljesítése esetére meghatározott a követelés törvényen alapuló átszállására vonatkozó rendelkezéstől (törvényi jogutódlás) dogmatikailag is elhatárolódtak. A Ptk. módosítás előtti rendelkezései a teljesítéshez egyértelműen a kötelelem megszűnését fűzték és éppen a követelés átszállásának dogmatikailag kizártnak tekintett volta miatt konstruálták meg a sui generis megtérítési igény intézményét.

[32]

Az I. r. alperes fellebbezéséhez igazodó értelmezés csak a Ptk.-nak a módosító törvénnyel meghatározott, de a hatályba léptető rendelkezések folytán a jelen jogvitában nem alkalmazható módosított 6:57. § (2) -(4) bekezdése és a Ptk. módosított 6:3. § a) pontja alapján lenne értelmezhető. A módosító törvény ugyanis akként módosította a Ptk. 6:3. § a) pontját, hogy a szolgáltatás teljesítésével a kötelelem csak akkor szűnik meg, ha e törvény eltérően nem rendelkezik. A módosító törvény Ptk. 6:3. § a) pontját módosító 94. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A Ptk. 6:3. § a) pontja szerint a szolgáltatás teljesítése a kötelelem megszűnését vonja maga után. E szabály szerint közömbös, hogy ki teljesít a jogosultnak, így nem csak a személyes adós, hanem a harmadik személy részéről történő teljesítés is kötelemszüntető hatást vált ki. A harmadik személy részéről történő teljesítésről a Ptk. 6:57. §-a rendelkezik, amelyet a javaslat úgy módosít, hogy abból nem a kötelelem megszűnése, hanem - éppen ellenkezőleg - a kötelelem fennmaradása és pusztán a jogosult személyének változása következik. (lásd a javaslat e §-hoz fűzött indokolását). E módosítás teszi szükségessé a Ptk. 6:3. § a) pontjának kiegészítését az e törvény eltérő rendelkezésére, mint kivételre történő utalással. A módosító javaslat tehát főszabályként nem érinti azt a rendelkezést, amely szerint a szolgáltatás teljesítésével a kötelelem megszűnik, de ugyanakkor lehetővé teszi azt, hogy a Ptk. e főszabály alóli kivételként úgy rendelkezessen, hogy a teljesítés ellenére a kötelelem jogosulti alanyváltozással (jogutódlással) ugyan, de mégis fennmaradjon. Ilyen kivétel kimondására kerül sor a harmadik személy részéről történő teljesítést érintő 6:57. §-ban.... is. E kivételes rendelkezések célja annak biztosítása, hogy ha a kötelemből eredő követelés jogosultja részére a szolgáltatást nem a személyes adós teljesíti, akkor a teljesítést nyújtó személy esetleges megtérítési igénye azáltal válhasson kielégíthetővé, hogy a törvény rendelkezése alapján a teljesítés erejéig - a biztosítékaival együtt - átszáll rá az általa teljesített szolgáltatás alapjául szolgáló követelés.” Ugyanígy

éppen a módosított rendelkezések miatt felmerülő elévülési probléma miatt kellett beiktatni – a jelen jogvitában nem alkalmazható - Ptk. 57. § (4) bekezdésében foglalt szabályt.

[33] A Ptk. jelen perben alkalmazandó 6:3. § (1) bekezdés a) pontjától, de még a módosított 6:3§ (1) bekezdés a) pontjától sem térhetnek el a szerződő felek. A Ptk. 6:57. § (2) és (3) bekezdése jogintézményi lényegéhez kapcsolódó szabályozás pedig a Ptk. 6:1.§ (3) bekezdésére és a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésére hivatkozással a Bank és a felperes által tehető félre. A fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott, a Ptk. jelen jogvitában alkalmazandó 6:57. § (2) bekezdésének azon kitétele, hogy a harmadik személyt a megtérítési igény akkor illeti meg a kötelezettel szemben, ha a kötelezett és a harmadik személy közötti jogviszonyból más nem következik, csupán arra ad lehetőséget, hogy az kerüljön megállapításra, hogy a megtérítési igény (a törvény alapján) mégsem illeti meg valamely okból a teljesítő harmadik személyt. A kötelezett (a jelen perben az adós) és a felperes jogviszonyából azonban ilyen következtetés nem, hanem éppen annak ellenkezője vonható le. A Bank és a felperes szerződése a kifejezetten az üzleti alapon korlátozott mértékű készfizető kezességet vállaló felperes megtérítési igénye fennálltára és annak teljességére utalt.

[34] Nincs jelentősége annak, hogy a Bank és a felperes (F/6) valamint a bank és a kezesek között létrejött szerződések (F/4 és F/5) nem sui generis megtérítési igényt jelölnek meg, hanem - tévesen – a követelés átszállásáról szólnak. Ez csak abból ered, hogy a Ptk. módosítás előtti rendelkezéseire a felek nem voltak figyelemmel vagy nem érzékelték az rPtk. szabályaihoz képest abban rejlő változást. Ez szinte általános jelenség volt: ahogyan a módosító törvény 95. §-ához fűzött indokolás is rámutatott, a Ptk-nak a megtérítési igénnyel kapcsolatos megújult rendelkezéseit sem a szerződéses gyakorlat, sem a bírói gyakorlat nem tette magáévá. Ez azonban nem változtat azon, hogy a jelen jogvitában a módosítást megelőző rendelkezések az irányadóak. Emiatt tévesen hivatkozott arra fellebbezésében az I. r. alperes, hogy a felperest nem megtérítési igény illeti meg, hanem a megállapodások alapján a kölcsön visszafizetése iránti igény szállt át rá, s emiatt az elévülés kezdő időpontja a kölcsönszerződés lejáratához és nem a felperes teljesítéséhez igazodik, s emiatt a felperes téves jogcímen, de mindenképpen elévült követelést érvényesít vele szemben.

[35] A felperes keresetét – jogszabályhely és a jogcím szöveges megjelölése mellett - egyértelműen a Ptk. 6:57.§-a szerinti megtérítési igényre alapította. (Keresetlevél; P. 20.097/2024/20. jegyzőkönyv. 1. oldal) Nem élt keresetváltoztatással [Pp.7.§ (1) bek. 12. pont]. Az I. r. alperes által hivatkozott P.20.455/2024/6. számú jkv. 1. oldalán szereplő nyilatkozata sem az, abban (az eredeti keresete vonatkozásában előterjesztett) eredeti ellenkérelemre reflektált csupán a felperes. Ezt a felperes sem értette keresetváltoztatásként, a P. 20.455/2024/6. számú jegyzőkönyv 1. oldalán akként nyilatkozott, hogy a 2024. 09.25. napi módosítással, azaz a P. 20.097/2024/20. jegyzőkönyv 1. oldala szerint tartja fenn a keresetét, azaz megtérítési igényt érvényesít.

[36] Abban az esetben is a Ptk. 6:57. § (2)-(3) bekezdése az igény érvényesítésének jogalapja, ha több kezes szerepel a kötelemben, és a jogosultat részben vagy egészben a kezesek egyike elégíti ki. A Ptk. 6:57. § (3) bekezdése második mondata a szakasz megelőző rendelkezéseit egyértelműen alkalmazni rendeli arra az esetre is, ha – mint a perbeli esetben történt – a követelés kielégítésére a biztosítékot nyújtó személy helytállása (a konkrét esetben a kezes helytállása) alapján kerül sor (Ez következik a Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez - Szerkesztette: Vékás Lajos / Gárdos Péter -

Ptk. 6:57. §-hoz és a Ptk 6:427.§-hoz fűzött magyarázatából is.). A kezesi teljesítésnek csak annyi a specialitása, hogy ebben az esetben főszabályként, ha a kezesek egymásra tekintet nélkül vállalnak kezességet a Ptk. 6:427. § (2) bekezdése, ha pedig a kezesek – mint a konkrét esetben is – egymásra tekintettel vállalnak kezességet, úgy a Ptk. 6:427. § (3) bekezdése az irányadó az érvényesíthető megtérítési igény mértékére. E rendelkezések azonban csak az érintettek eltérő megállapodása hiányában szűkítik az érvényesíthető igény mértékét, de maga az igény a kezes teljesítése esetén is a Ptk. 6:57. §-án alapul. A Ptk. 6:59. § (2) bekezdése alapján a felek szabadon állapodhattak meg abban, hogy a Ptk. 6:427. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően - egymás közti viszonyukban - nem kockázatvállalásuk arányában kötelesek helytállni a jogosult követelését kielégítő kezessel szemben. Az F/4. és F/5. alatt csatolt szerződések 11. pontjának 4. bekezdésében az alperesek arra vállaltak kötelezettséget, hogy a felperes által teljesített teljes összeget s annak járulékait megfizetik a felperes javára. Emiatt a konkrét esetben – a megtérítési igény teljességére vonatkozó eltérő megállapodás szerint - a felperes teljesítése esetén a teljes összeg érvényesítésére jogosult volt.

[37] A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – az indokolás fenti kiegészítésével és helyesbítésével – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[38]

Az eredménytelenül fellebbező I. r. alperes a másodfokú eljárási költségeit a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján maga viseli, ugyanakkor a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperes másodfokú perköltségét. Az utóbbi mértékét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII.09.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (1) bekezdése b) pontja, 3. § (4) bekezdése alapján Áfa-val növelten állapította meg. A fellebbezés előterjesztésének időpontjára tekintettel - az Ükr. 2. 7. §-ából is következően - az Ükr. 2. és nem a felperes által megjelölt Ükr.1. rendelkezései voltak irányadóak.

[39] Az illetékre kiterjedő költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megtérítésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az I. r. alperes köteles.

Győr, 2026. február 19.

Dr. Szalay Róbert sk.
sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

Dr. Kovács Zsolt

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró